

67.9(4УКР)/401
Т23
Міністерство освіти і науки, молоді та спорту України
ІВАНО-ФРАНКІВСЬКИЙ НАЦІОНАЛЬНИЙ ТЕХНІЧНИЙ
УНІВЕРСИТЕТ НАФТИ І ГАЗУ

ТАТУСЯК Сергій Пилипович

67.9(4УКР)/401

УДК 351.353:061.1ЄС

Т23

**МЕХАНІЗМИ РЕГІОНАЛЬНОГО ВРЯДУВАННЯ:
СТАНОВЛЕННЯ ТА ВПРОВАДЖЕННЯ В УМОВАХ
ЄВРОПЕЙСЬКОЇ ІНТЕГРАЦІЇ**

25.00.02 – механізми державного управління

АВТОРЕФЕРАТ

дисертації на здобуття наукового ступеня
кандидата наук з державного управління

Дисертацією є рукопис.

Робота виконана в Івано-Франківському національному технічному університеті нафти і газу МОНмолодьспорту України.

Науковий керівник – доктор наук з державного управління, професор, заслужений діяч науки і техніки України
ГРИЦЯК Ігор Андрійович,
Національна академія державного управління при Президентові України,
завідувач кафедри європейської інтеграції.

Офіційні опоненти: доктор наук з державного управління, професор
БЕЗВЕРХНЮК Тетяна Миколаївна,
Одеський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України, завідувач кафедри управління проектами;
кандидат наук з державного управління
БУРИК Зоряна Михайлівна,
Львівський регіональний інститут державного управління Національної академії державного управління при Президентові України, викладач кафедри економічної політики та економіки праці.

Захист відбудеться “28” вересня 2012 р. о 12 годині на засіданні спеціалізованої вченої ради К 20.052.07 Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу за адресою: 76010, м. Івано-Франківськ, вул. Короля Данила, 13, к. 12-21.

З дисертацією можна ознайомитись у бібліотеці Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу за адресою: 76019, м. Івано-Франківськ, вул. Карпатська, 15.

Автореферат розісланий “25” серпня 2012 року.

Учений секретар
спеціалізованої вченої ради

А.В. Мазак

an2281

ЗАГАЛЬНА ХАРАКТЕРИСТИКА РОБОТИ

Актуальність теми дослідження. Реформування національної системи публічного управління, одним з елементів якої є регіональне врядування, триває в складних умовах внутрішнього розвитку держави та динамічних явищ і процесів на європейській та міжнародній аренах. Сучасні тенденції становлення й впровадження регіонального врядування виявляються в контексті запровадження демократичних принципів державного управління, гармонізації українського законодавства з європейськими та міжнародними підходами, стандартами і нормами з метою забезпечення прав і свобод людини й громадянина. При цьому виробляються та впроваджуються нові моделі взаємовідносин з громадськістю, визначаються та апробуються цільові, функціональні, організаційні, правові, політичні, інституційні та інші складові як механізмів державного управління у різних сферах суспільного життя загалом, так і механізмів регіонального врядування зокрема.

Актуальність даного дисертаційного дослідження зумовлена також тим, що стратегічною метою Української Держави залишається вирішення двох взаємопов'язаних завдань: з одного боку – створення ефективної моделі публічної влади на загальнодержавному, регіональному й місцевому рівнях, з іншого – інтеграція в європейський та світовий публічний, соціально-економічний та цивілізаційний простори.

За останні роки напрацьовано багато наукового матеріалу, присвяченого різним аспектам теорії і практики місцевого самоврядування як в Україні, так і в європейських країнах, але досліджень, спрямованих на аналіз можливостей використання європейських підходів в умовах українських реалій становлення регіонального врядування, і зокрема щодо впровадження механізмів регіонального врядування, зроблено не було. Тому реформа публічного управління на регіональному рівні передбачає визначення напрямів пошуків європейських підходів, принципів, стандартів і норм врядування на регіональному рівні з вітчизняними традиціями та здобутками регіонального врядування з урахуванням політико-адміністративних і соціально-економічних особливостей регіонів України.

Теоретичну базу дослідження окремих проблем державного (публічного) управління складають наукові здобутки таких вітчизняних науковців, як В. Бакуменка, Т. Безверхнюк, М. Білинської, В. Борденюка, Т. Бутирської, І. Бутка, І. Грицяка, Д. Дзвінчука, Н. Драгомирецької, І. Дробуш, І. Зварича, В. Князева, В. Кампо, В. Керецьмана, А. Колодій, О. Коротич, О. Лазора, Н. Липовської, В. Мамонової, П. Надолішнього, В. Олуйка, В. Петренка, Л. Приходченко, М. Пухтинського, С. Саханенка, С. Серьогіна, А. Сіцінського, Ю. Сурміна, В. Трошинського, В. Шаповала та ін.

an 2280 - an 2281

Питання публічного управління, зокрема на регіональному та місцевому рівнях, постійно висвітлюються у працях таких вітчизняних науковців, як О. Бабінова, М. Багров, З. Балабаєва, А. Балашов, О. Батанов, О. Бондар, М. Бондаренко, З. Бурик, В. Вакуленко, З. Варналій, М. Долішній, М. Лендъєл, С. Максименко, В. Малиновський, С. Мітрьєва, О. Молодцов, А. Некряч, О. Оржель, А. Ткачук, В. Толкованов, Е. Топалова, О. Черчатий та ін. Схожі проблеми місцевого та регіонального масштабів висвітлюються у працях таких зарубіжних науковців, як Ж.-Я. Бландієр, Ж. Ван Кауєнберг, Ю. Гладкий, А. Чистобаєв, М. Говлет, В. Томчук, О. Кравець, В. Ігнатов, В. Бутов, М. Китинг, С. Копус, Д. Осборн, Т. Геблер, Дж. Грехем, А. Генсон, Т. Клайтон та ін.

Однак, незважаючи на значний науковий інтерес до окресленої проблеми, досі ще недостатньо уваги приділяється дослідженню регіонального врядування загалом та механізмам регіонального врядування – зокрема.

Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами. Дисертацію виконано на кафедрі державного управління та місцевого самоврядування Івано-Франківського національного технічного університету нафти і газу в межах комплексної держбюджетної теми “Освіта як пріоритет державної політики щодо розвитку кадрового потенціалу України” (ДР № 0110U005864). Внесок автора у виконання науково-дослідної роботи полягає у дослідженні європейських підходів до професійної освіти державних службовців регіонального врядування.

Мета і задачі дослідження. *Мета* дисертаційного дослідження полягає у комплексному аналізі теоретичних і практичних питань становлення та впровадження механізмів регіонального врядування в умовах європейської інтеграції України.

Відповідно до поставленої мети в дисертації були визначені такі *основні завдання*:

- проаналізувати сучасні теоретичні засади регіонального врядування, уточнити категорійний апарат з теми дослідження, виявити сутнісні особливості регіонального врядування;
- дослідити європейські підходи до становлення і впровадження регіонального врядування в умовах європейської інтеграції, визначити пріоритетні напрями практичної реалізації цих підходів та виявити ознаки європейського виміру освіти службовців системи регіонального врядування;
- вивчити питання становлення механізмів регіонального врядування, визначити їх види, компоненти та взаємодію в контексті здійснення державної політики європейської інтеграції;
- розкрити сутнісні ознаки організаційного, правового, політичного та інституційного механізмів регіонального врядування в процесі реалізації державної регіональної політики;

– обґрунтувати потребу взаємодії механізмів регіонального врядування з інститутами громадянського суспільства, визначити основні напрями впровадження цих механізмів;

– визначити форми співпраці органів місцевого самоврядування з громадськістю та обґрунтувати необхідність використання нових форм взаємодії в процесі впровадження механізмів регіонального врядування.

Об'єктом дослідження є регіональне врядування як елемент системи публічного управління в Україні. *Предмет* дослідження – процеси становлення та впровадження механізмів регіонального врядування в умовах європейської інтеграції України.

Методи дослідження. У процесі дослідження використано сукупність загальних та спеціальних методів, які відповідають меті й завданням наукового дослідження: логіко-семантичний метод застосовувався під час дослідження понятійно-категоріального апарату роботи, зокрема для теоретико-методологічного та порівняльного аналізу сучасних теоретичних засад регіонального врядування, виявлення сутнісних особливостей регіонального врядування; системно-аналітичний метод – для аналізу вітчизняних та європейських політико-правових та нормативно-правових актів як компонентів політичного та правового механізмів регіонального врядування; функціонально-структурний аналіз – при розкритті сутнісних ознак організаційного й інституційного механізмів регіонального врядування в процесі реалізації державної регіональної політики; порівняльний аналіз – при дослідженні відповідності вітчизняної моделі регіонального врядування європейським стандартам; метод узагальнення – під час формулювання висновків на основі опрацьованих джерел і матеріалів дослідження.

Теоретичною основою дослідження є наукові праці зарубіжних і вітчизняних вчених щодо регіональної політики та діяльності органів публічної влади. Нормативно-правову основу дослідження складають: документи міжнародних організацій, Конституція та закони України, укази Президента України, нормативно-правові акти Верховної Ради України та Кабінету Міністрів України.

Наукова новизна одержаних результатів полягає в розвитку теоретичних основ та науково-методичних положень, що визначають сутнісні особливості становлення та впровадження механізмів регіонального врядування. Найбільш суттєві результати дослідження полягають у тому, що в дисертації:

уперше:

– обґрунтовано потребу взаємодії механізмів регіонального врядування з інститутами громадянського суспільства в процесі реалізації державної регіональної політики;

– визначено основні форми залучення громадськості до регіонального врядування та нові форми взаємодії всіх суб'єктів регіонального врядування в процесі впровадження механізмів регіонального врядування;

удосконалено:

– категорійний апарат дослідження, а саме – поняття “механізм регіонального врядування” як складову частину цілісної системи публічного управління, що, відповідно до набору принципів, методів та ресурсів регіонального врядування, містить цільові, організаційні, політичні, правові, економічні та інформаційні компоненти і яка, у взаємодії з комплексом певних засобів організації управлінсько-врядних процесів та способів впливу з метою забезпечення виконання запланованих заходів та цілей регіонального врядування, сприяє розвитку таких територіальних утворень, як “область”, “район”, “місто”, “селище”, “село”;

– методологічні підходи до реалізації державної регіональної політики, які передбачають функціонування насамперед організаційного, правового, політичного та інституційного механізмів регіонального врядування;

– форми впровадження механізмів регіонального врядування, а саме такі, як спільне виробництво та надання послуг, волонтерство, інституціалізація ролі громадськості у процесі прийняття рішень, створення структур захисту громадських інтересів, інформаційні технології та електронне урядування;

набули подальшого розвитку:

– аргументація необхідності застосування європейських підходів до становлення та впровадження механізмів регіонального врядування на засадах демократичного врядування та принципах належного врядування;

– обґрунтування ролі механізмів регіонального врядування в системі публічного управління щодо розвитку і зміцнення громадянського суспільства.

Практичне значення одержаних результатів полягає в тому, що вони знайшли застосування у практичній діяльності: Міністерства регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, зокрема при підготовці проектів законів України “Про об'єднання територіальних громад”, “Про засади територіального устрою України”, проекту Концепції реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади в Україні й законодавчих пропозицій щодо врегулювання правового статусу територіальних громад сіл, селищ, міст, які перебувають у складі інших територіальних громад (довідка про впровадження від 16 серпня 2012 р. № 7/13-13309); Головного управління з питань конституційно-правової модернізації Адміністрації Президента України під час вироблення проекту Стратегії державної політики сприяння розвитку громадянського суспільства та проекту Закону України “Про органи самоорганізації населення” (довідка про впровадження від 19 липня 2012 р. № 1/7-12); Центру адаптації державної служби до стандартів Європейського Союзу Нацдержслужби України при формулюванні практичних рекомендацій

щодо реалізації державної регіональної політики з використанням європейських підходів, вимог і стандартів (акт про впровадження від 13 серпня 2012 р. № 84); Української асоціації районних та обласних рад в процесі підготовки проекту закону України “Про основні засади державної регіональної політики”, проекту Концепції реформи місцевого самоврядування та територіальної організації влади (довідка про впровадження від 17 липня 2012 р. № 01-68/164).

Матеріали дисертації також використані: Вінницькою обласною радою при розробці Концепції реформування місцевого самоврядування та під час підготовки Обласної програми сприяння розвитку громадянського суспільства у Вінницькій області на 2012–2015 роки (акт про впровадження від 16 липня 2012 р. № 207 06-878); Центром перепідготовки та підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій Вінницької області при реалізації комплексу заходів з підвищення кваліфікації працівників органів державної влади, органів місцевого самоврядування, державних підприємств, установ і організацій Вінницької області, зокрема при підготовці навчальних програм “Державна регіональна політика”, “Основи регіонального врядування”, а також у процесі викладання курсу лекцій “Реалізація державної регіональної політики” та “Механізми регіонального врядування” (акт про впровадження від 18 липня 2012 р. № 166).

Особистий внесок здобувача. Усі наукові результати, викладені в дисертації, отримано автором самостійно. У статті, яка опублікованій у співавторстві з М. Орлатим, О. Могильним, М. Ксенофонтовим [3], дисертанту належать аналіз стану розвитку сільських територій у Польщі та обґрунтування запозичення досвіду управління в Україні.

Апробація результатів дисертації. Основні положення, висновки і результати дисертаційної роботи оприлюднені на вітчизняних та міжнародних наукових і науково-практичних конференціях, а саме: науково-практичних конференціях за міжнародною участю “Актуальні теоретико-методологічні та організаційно-практичні проблеми державного управління” (Київ, 2004), “Актуальні проблеми державного управління на новому етапі державотворення” (Київ, 2005), “Галузь науки “Державне управління”: історія, теорія, впровадження” (Київ, 2010), “Реформування місцевого самоврядування: національний та міжнародний досвід” (Вінниця, 2011), “Трансформація політико-управлінських та державно-владних відносин у процесі європейської інтеграції” (Івано-Франківськ, 2012); 7-ій, 8-ій та 9-ій регіональних науково-практичних конференціях “Актуальні проблеми європейської та євроатлантичної інтеграції України” (Дніпропетровськ, 2010, 2011, 2012).

Публікації. Основні положення і результати дисертаційного дослідження опубліковано автором у 14 працях, у тому числі: 5 – статті у наукових фахових виданнях, 9 – публікації у матеріалах конференцій, статті в інших виданнях.

Структура дисертації. Дисертаційна робота складається зі вступу, трьох розділів, висновків, додатків і списку використаних джерел. Обсяг основного тексту становить 177 сторінок, список використаних джерел містить 236 найменувань, з яких 16 – іноземними мовами.

ОСНОВНИЙ ЗМІСТ РОБОТИ

У *вступі* визначено сутність і стан наукової розробки проблеми, обґрунтовано її актуальність, показано зв'язок з науково-дослідними роботами; визначено мету, завдання дослідження, його об'єкт і предмет, методи дослідження; визначено положення, що характеризують наукову новизну й практичне значення здобутих наукових результатів, наведено дані щодо опублікування та апробації цих результатів.

У *першому розділі* – “*Теоретичні засади регіонального врядування в умовах європейської інтеграції*” – досліджено понятійно-категоріальний апарат теорії регіонального врядування, проаналізовано європейські підходи становлення і впровадження регіонального врядування та європейський вимір освіти службовців системи регіонального врядування.

Автор розглядає регіональне врядування як один з видів публічної влади, що складається з державної влади та місцевого самоврядування. Завдяки цим двом “стовпам” влада на регіональному рівні наділена ніби подвійною природою, суть якої, з одного боку (зверху), – є державною, а з іншого (знизу, від населення за місцем проживання) – громадівською. Залежно від особливостей політико-територіального та адміністративно-територіального устрою, форми державного правління та політичного режиму, історичних, національно-етнічних, географічних та інших особливостей влада на регіональному рівні як складова публічної влади у кожній державі (за зарубіжним досвідом) має специфічну форму та назву.

Розкрито суть регіонального врядування в сучасній державі як одного із складників демократичного врядування. Як комплекс багатограних явищ і процесів політико-правового характеру, регіональне врядування включає в себе різнобічні компоненти, ключовим з яких є такий, що забезпечує прямий зв'язок з громадянами і завдяки якому відбувається безпосереднє здійснення ними влади, вирішуються найважливіші питання взаємодії держави з регіонами та місцями, де компактно проживають громадяни. Особлива роль регіонального врядування проявляється в його приналежності до цілісної національної системи державного управління як підсистеми публічного управління.

Уточнено зміст поняття “регіональне врядування”, яке є процесом діяльності державних та місцевих органів публічної влади, суб'єктів підприємництва, об'єднань громадян, які, відповідно до своїх повноважень чи статутних завдань, розв'язують проблеми регіонального та місцевого значення,

впливають на регіональний та місцевий розвиток. Діяльність суб'єктів регіонального врядування пов'язана з дослідженням внутрішнього потенціалу регіону, визначенням місцевих потреб і обґрунтуванням першочерговості вирішення існуючих проблем та напрямів розвитку на засадах пріоритету інтересів місцевих громад та населення регіону.

Аналіз європейських підходів щодо становлення і впровадження регіонального врядування дав змогу виділити англосаксонську, скандинавську, континентальну та змішану моделі місцевого та регіонального врядування. Встановлено, що процеси становлення та впровадження вітчизняної моделі місцевого та регіонального врядування відбуваються в контексті континентальної моделі. Національна політика місцевого і регіонального розвитку базується на таких загально визначених європейських принципах, як децентралізація державного управління, деконцентрація владних повноважень, партнерство і кооперація зусиль місцевих органів виконавчої влади та місцевого самоврядування, концентрація і раціональне використання ресурсного забезпечення, субсидіарність щодо надання державних і громадських послуг населенню тощо.

Доведено, що становлення і впровадження регіонального врядування в Україні відбувається у форматі таких пріоритетних напрямів розвитку регіонального врядування, як: дотримання взаємної лояльності і рівної гідності у стосунках між регіональними органами влади і центральними органами; забезпечення єдності, суверенітету і територіальної цілісності Української Держави; дотримання принципів верховенства закону і територіальної організації держави; запровадження принципу згуртування (когезії); забезпечення розвитку місцевої демократії, участі жителів регіону, територіальних громад в ухваленні рішень загальнодержавного значення; створення гнучких та ефективних управлінських систем на місцевому та регіональному рівнях; сприяння економічному і соціальному розвитку території. Застосування цих підходів, вимог і стандартів до сучасних українських реалій на місцевому й регіональному рівнях дасть змогу поступово децентралізувати владні повноваження зі збереженням традиційної для України форми державного устрою – унітаризму. Запровадження такого типу відносин спричинить, у свою чергу, децентралізаційні та деконцентраційні явища й процеси, які, як показує європейський досвід, супроводжуються перерозподілом функцій і компетенцій в системі місцевих і регіональних органів влади, збалансуванням повноважень між суб'єктами владних повноважень на місцевому та регіональному рівнях, бюджетного і міжбюджетного процесів тощо.

Зазначено, що забезпечення успішної реалізації євроінтеграційної політики України знаходиться в прямій залежності від рівня підготовки державних службовців, на яких лежить безпосередній обов'язок практично втілювати цю політику. Тому питання освіти, тобто підготовки, перепідготовки та підвищення кваліфікації державних службовців усіх рівнів відповідно до загальних та

специфічних вимог, що висуваються до навчальних програм і закладів на основі європейських вимог і стандартів, виступають сьогодні на перший план. Наголошується, що ці питання тісно пов'язані з теорією й практикою демократичного врядування, публічного управління та державного управління в цілому, регіонального врядування та місцевого самоврядування зокрема, а тому їх можна вважати такими, що постають в якості науково-практичної проблеми.

На питання – “що таке європейський вимір у підготовці, перепідготовці та підвищенні кваліфікації державних службовців загалом і службовців системи регіонального врядування та місцевого самоврядування зокрема, й чому важливо його врахувати?” – автор знаходить відповіді у досить поширеній в країнах західної демократії концептуальній формулі “публічне (державне) управління – це уряд в дії”, що використовується в державах-членах Європейського Союзу. Як сфера вивчення публічне (державне) управління зосереджується на аналізі концепцій “уряд в дії”, “діяльність уряду”, “впровадження конституції”, “ефективне управління”, “урядове управління”, “демократичне врядування”, “регіональне врядування” тощо. Все більша увага приділяється вивченню класичних ідей, відбитих в обов'язках уряду стосовно суспільства, й усвідомленню того, що діяльність уряду – це фактично публічна відповідальність “уряду в дії”.

Автор звертає увагу на необхідність концептуального бачення професіоналізації державної служби, суть якого полягає в тому, що вона має здійснюватися насамперед через систему професійного навчання як державних службовців загалом, так і службовців системи регіонального врядування зокрема, а розвиток цієї професіоналізації має бути визначено одним із пріоритетів державної кадрової політики. Зазначена система має передбачати цільову підготовку за державним замовленням висококваліфікованих фахівців з питань регіонального та місцевого врядування, залучення провідних закладів освіти до здійснення перепідготовки та підвищення кваліфікації цих фахівців з метою поліпшення їх спроможності реалізувати державну регіональну політику. Суттєвою умовою для забезпечення високої професійності повинно стати розширення можливостей для навчання службовців системи місцевого самоврядування, зокрема на основі застосування дистанційного навчання, проведення регулярних обмінів досвідом між ними та обговорення актуальних проблем регіонального врядування, застосування новітніх технологій у цій сфері.

У *другому розділі* – “*Становлення механізмів регіонального врядування*” проаналізовано механізми регіонального врядування в процесі їх становлення, виокремлено такі їх види, як організаційний, правовий, політичний, та інституційний, розкрито складники кожного з них та показана роль цих механізмів у реалізації державної регіональної політики.

Дослідження проблем, пов'язаних зі становленням механізмів регіонального врядування в процесі реалізації регіональної політики, показує, що при всьому

розмаїтті підходів до вивчення найрізноманітніших питань цієї сфери практично відсутні наукові напрацювання про механізми саме регіонального врядування, в той час як механізми державного управління досліджені надзвичайно детально.

Зроблено висновок про те, що механізм регіонального врядування – це складова частина цілісної системи публічного управління, що, відповідно до набору принципів, методів та ресурсів регіонального врядування, містить цільові, організаційні, політичні, правові, економічні та інформаційні компоненти, і яка, у взаємодії з комплексом певних засобів організації управлінсько-врядних процесів та способів впливу з метою забезпечення виконання запланованих заходів та цілей регіонального врядування сприяє розвитку таких територіальних утворень, як “область”, “район”, “місто”, “селище”, “село”.

Доведено, що реалізація державної регіональної політики забезпечується насамперед організаційним механізмом регіонального врядування (ОМРВ), складовими (або компонентами) якого є: місцеві органи влади (регіональні, районні тощо); організаційні форми їх діяльності; неурядові структури; громадяни й їх об'єднання.

Встановлено, що основним компонентом ОМРВ є місцеві органи влади, які складають дві групи: місцеві представницькі органи влади та місцеві виконавчі органи влади. Місцеві представницькі органи влади – це колективні постійно або періодично діючі виборні органи державної влади та органи місцевого самоврядування, наділені правом представляти інтереси своїх виборців, які мають два рівні: перший рівень складають сільські, селищні, міські ради, районні в місті ради, які представляють територіальні громади сіл, селищ, міст, районів у містах та здійснюють від їх імені та в їх інтересах функції і повноваження місцевого самоврядування; до другого рівня належать обласні та районні ради, які також є представницькими органами місцевого самоврядування, оскільки представляють інтереси не обласних та районних громад, а спільні інтереси територіальних громад сіл, селищ, міст, у межах повноважень, визначених Конституцією і законами України. Місцеві виконавчі органи влади складають органи виконавчої влади, до яких належать, насамперед, місцеві державні адміністрації.

Виділення неурядових організацій в один з компонентів організаційного механізму регіонального врядування базується на їх розумінні як добровільних організацій не лише локальною, але й національного чи міжнародного рівня, які взаємодіють з громадянами або діють від їх імені заради суспільного добра на неприбутковій основі. Неурядові організації на регіональному рівні, разом з громадськими організаціями інших типів, утворюють громадський або “третій” сектор суспільного життя, який розвивається поряд із двома іншими секторами – економікою, структурні елементи якої орієнтовані на отримання прибутку, та політикою, де все обертається навкруг владних відносин. Громадський сектор, загалом, і неурядові організації, зокрема, як елементи громадянського суспільства створюють можливість громадянам на регіональному й місцевому рівнях брати

безпосередню участь у вирішенні проблем власного життя, у прийнятті тих чи інших рішень, мобілізації громад, налагодженні їхньої співпраці між собою та з державними органами й міжнародними організаціями.

Зазначено, що одним із ключових компонентів організаційного механізму регіонального врядування є громадяни та їх об'єднання. Громадяни утворюють громадські організації, якими вважаються добровільні масові об'єднання, що виникають унаслідок їхнього волевиявлення на основі спільних інтересів і завдань. Об'єднання громадян характеризуються чіткою структурою і створюються для задоволення і захисту своїх законних соціальних, економічних, творчих, вікових, національно-культурних, спортивних та інших спільних інтересів. За статусом громадські організації поділяються на місцеві, всеукраїнські і міжнародні. Організації з місцевим статусом функціонують на території відповідного регіону або адміністративно-територіальної одиниці. Основні форми залучення громадськості до формування політики на місцевому та регіональному рівнях включають: форми публічного громадського обговорення (конференції, семінари, форуми, "круглі столи"; громадські слухання; збори, зустрічі з громадськістю; громадські приймальні; теле- або радіодebати, дискусії, діалоги, інтерв'ю та інші передачі теле- і радіомовлення; інтернет-конференції; телефонні "гарячі лінії"; інтерактивне спілкування в інших сучасних формах) та вивчення громадської думки.

Наголошено, що складниками правового механізму регіонального врядування є: чинне законодавство – Конституція України, закони, підзаконні та інші нормативно-правові акти; проекти правових актів. Доведено, що в Україні існують правові основи та практичні можливості для участі громадськості у функціонуванні механізму регіонального врядування. Зокрема, це закріплено в Законі України "Про стимулювання розвитку регіонів", положення якого передбачають стратегічне планування регіонального розвитку, а конкретна методика розробки регіональних стратегій розвитку визначена відповідними методичними рекомендаціями, виробленими міністерствами й відомствами.

Показано, що політичний механізм регіонального врядування (ПМРВ) включає такі компоненти, як: визначення мети (в даному дисертаційному дослідженні – це необхідність реалізації регіональної політики; констатація цієї мети у законодавчих актах та програмних документах); прийняття рішень на регіональному рівні (якими способами – одноосібно, колегіально, епізодично, системно тощо); політична воля, без якої не почнеться функціонування механізмів регіонального врядування (своєрідний запуск всіх механізмів). Мета функціонування ПМРВ закріплена в Законі України "Про стимулювання розвитку регіонів", у щорічному Посланні Президента України до Верховної Ради України "Модернізація України – наш стратегічний вибір", в експертній доповіді "Україна XXI століття. Стратегія реформ і суспільної консолідації" про внутрішнє та зовнішнє становище України Національного інституту стратегічних досліджень як

текст щорічного послання Президента України до Верховної Ради України. Політична воля, як третій компонент політичного механізму регіонального врядування, виражається (закріплюється) як у вищезгаданих програмних документах, так і в повсякденній діяльності службовців та інших посадових і не посадових осіб, які працюють у відповідних інституціях регіонального рівня.

Показано, що інституційний механізм регіонального врядування є досить громіздким комплексом різного рівня органів, установ, організацій, наділених функціями консультативно-дорадчого та координаційного характеру. Включаючи цілу мережу наявних в Україні інституцій, які сприяють розвитку місцевого самоврядування на всіх рівнях, цей механізм є також одним з важливих компонентів цілісного механізму державного управління на регіональному рівні. На державну політику щодо місцевого самоврядування й регіонального розвитку впливає ціла група центральних управлінських та національних консультативно-дорадчих структур, які функціонують в рамках законодавчої та виконавчої гілок влади. Зокрема це: Міністерство регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, Міністерство економічного розвитку та торгівлі України, Комітет Верховної Ради України з питань державного будівництва та місцевого самоврядування; Консультативна рада з питань місцевого самоврядування при Голові Верховної Ради України; Управління Секретаріату Кабінету Міністрів України з питань взаємодії з місцевими органами влади; Головна служба адміністративно-правової політики Секретаріату Президента України; Головна служба регіональної та кадрової політики Секретаріату Президента України; Рада Регіонів при Президентові України; Громадська рада при Міністерстві регіонального розвитку, будівництва та житлово-комунального господарства України, Державний Фонд сприяння розвитку місцевого самоврядування.

У *третьому розділі* – “Впровадження механізмів регіонального врядування” – досліджено взаємодію механізмів регіонального врядування з інститутами громадянського суспільства, розкрито форми співпраці органів місцевого самоврядування з громадськістю, доведено необхідність використання нових форм взаємодії в процесі впровадження механізмів регіонального врядування.

Встановлено, що розвиток механізмів регіонального врядування в умовах європейської інтеграції знаходиться в прямій залежності від розвитку і зміцнення громадянського суспільства. Обґрунтовано потребу взаємодії механізмів регіонального врядування з інститутами громадянського суспільства, визначено основні напрями впровадження цих механізмів. Взаємодія громадянського суспільства та держави, зокрема й у формі впливу громадськості на державне управління, регіональне врядування та місцеве самоврядування, відбувається, насамперед, в рамках реалізації громадянами таких конституційних прав і свобод, як участь в управлінні державними справами, у всеукраїнському та місцевих

референдумах, виборах, в утворенні та діяльності політичних партій та громадських організацій, у мирних зборах тощо. При цьому відповідна взаємодія й вплив забезпечуються не спонтанно, а через певні механізми участі громадськості. У цій взаємодії ключова роль належить організаційному, правовому, політичному та інституційному механізмам регіонального врядування. Наголошено, що механізми регіонального врядування у взаємодії з механізмами участі громадськості в регіональному врядуванні відіграють надзвичайно важливу роль як у вдосконаленні національної системи державної управління, так і в зміцненні громадянського суспільства, забезпечуючи зворотний зв'язок між суб'єктами врядування та громадськістю, доводячи до відома останньої результати втілення її пропозицій, рішень і т. п.

Доведено, що в процесі глибинних суспільних реформувань Україна гостро потребує досконалої громадянської просвіти як знаряддя для зміцнення громадянського суспільства та здійснення ефективної взаємодії держави з громадянами на засадах рівності, взаємної відповідальності, прозорості та відкритості. Завдяки громадянській просвіті формуватиметься освічений, обізнаний громадянин з високим рівнем правової свідомості, психологічної впевненості та ідеологічної мотивації, які зроблять його спроможним реалізувати свої конституційні права й обов'язки, активно впливати на процес прийняття рішень як на регіональному та державному рівнях, так і на ситуацію в країні в цілому. Успішним і ефективним у зміцненні громадянського суспільства функціонування механізмів регіонального врядування може бути насамперед за належної підтримки громадськості, в основі якої є усвідомлення нею необхідності активної участі в державотворчих процесах. Це, в свою чергу, може бути досягнуто через співпрацю і взаємодію всіх суб'єктів регіонального врядування.

Встановлено, що співпраця органів місцевого самоврядування з громадськістю досягається за допомогою різних форм, які почали застосовуватися такими містами України, як Комсомольськ, Бердянськ, Черкаси, Славутич та ін. Найбільш поширеними формами співпраці з громадськістю є: громадські слухання, щорічні громадські збори, муніципальні слухання, засідання "Громадської ради з розвитку міста", прями телеефіри з представниками місцевої влади, керівниками підприємств, установ та організацій, ділові ігри, діяльність громадської приймальні; заходи регіонального значення типу: семінари-навчання, практичні заняття, "круглі столи"; підзвітність та відповідальність органів та посадових осіб місцевого самоврядування перед мешканцями територіальних громад тощо.

Зазначено, що поряд з наведеними формами співпраці органів місцевого самоврядування з громадськістю, які підвищують ефективність механізмів регіонального врядування, в багатьох регіонах, містах, селищах і селах ще не сповна використовуються існуючі можливості. Основною причиною цього є відверте небажання органів місцевої влади співпрацювати з громадянами.

Аналіз зарубіжного досвіду показав, що в процесі функціонування механізмів регіонального врядування важливим є пошук нових форм взаємодії всіх суб'єктів регіонального врядування та їх максимальне поширення в практичній діяльності. Акцент при цьому робиться на залученні громадськості до співпраці з органами місцевого самоврядування, що є необхідною умовою прозорості та більшої ефективності такої взаємодії, яка розглядається як процес постійної співпраці з вирішення як значних, так і повсякденних питань.

Автор звертає увагу на форми співпраці органів місцевого самоврядування з громадськістю та обґрунтовує необхідність використання нових форм взаємодії в процесі впровадження механізмів регіонального врядування. Доведено, що впровадження механізмів регіонального врядування відбувається в процесі взаємодії органів державного управління та місцевого самоврядування з громадськістю з використанням таких основних форм і методів, як інформування, консультування, партнерство, делегування, контроль. Виділено такі нові форми взаємодії органів влади з громадськістю в сучасних умовах, як організація центрів громадської активності, спільне створення та надання послуг, волонтерство, інституціоналізація ролі громадськості у процесі прийняття рішень, структури для захисту інтересів громадян тощо.

Наголошено на необхідності застосування інформаційних технологій та електронного урядування, які в регіональному врядуванні виступають не лише як форма доступу до інформації чи її поширення, але і як засіб зміни самої парадигми системи управління соціально-економічною, політичною, правовою, адміністративною та іншими сферами на регіональному рівні і суспільством загалом. Показано, що взаємодія регіональної влади з громадськістю через інформаційні ресурси є важливим інструментом налагодження партнерських стосунків між ними, покращення функціонування механізмів регіонального врядування.

ВИСНОВКИ

У дисертаційній роботі вирішено актуальне наукове завдання, що полягає в комплексному аналізі теоретичних і практичних питань становлення та впровадження механізмів регіонального врядування в умовах європейської інтеграції України. Результати дослідження дали змогу сформулювати висновки, розробити пропозиції та рекомендації, що мають теоретичне і практичне значення.

1. Проаналізовано сучасні теоретичні засади регіонального врядування, уточнено категорійний апарат з теми дослідження, виявлено сутнісні особливості регіонального врядування. Встановлено, що регіональне врядування в сучасній державі є одним з елементів цілісної національної системи державного управління як підсистеми публічного управління, яке, у свою чергу, є проявом демократичного врядування. Регіональне врядування – це процес діяльності

державних та місцевих органів публічної влади, суб'єктів підприємництва, об'єднань громадян, які, відповідно до своїх повноважень чи статутних завдань, розв'язують проблеми регіонального та місцевого значення, впливають на регіональний та місцевий розвиток. Особливості регіонального врядування виявляються при взаємодії суб'єктів врядування з громадянами, яка має здійснюватися в умовах прозорості та відповідальності, застосовування конкретних дій, спрямованих на нейтралізацію бюрократичної інерції.

2. Досліджено європейські підходи до становлення і впровадження регіонального врядування в умовах європейської інтеграції, визначено пріоритетні напрями практичної реалізації цих підходів, виявлено ознаки європейського виміру освіти службовців системи регіонального врядування. Європейські підходи ґрунтуються на принципі "згуртування", в основу якого закладено ідею об'єднання зусиль публічних установ для виконання завдань, що стоять перед ними. Становлення і впровадження регіонального врядування в Україні відбувається у форматі таких пріоритетних напрямів розвитку регіонального врядування, як дотримання взаємної лояльності і рівної гідності у стосунках між регіональними і центральними органами влади, забезпечення єдності, суверенітету і територіальної цілісності Української держави; дотримання принципів верховенства закону і територіальної організації держави; запровадження принципу згуртування; забезпечення розвитку місцевої демократії, участі жителів регіону, територіальних громад в ухваленні рішень загальнодержавного значення; створення гнучких та ефективних управлінських систем на місцевому та регіональному рівнях; сприяння економічному і соціальному розвитку території. Виявлено такі основні умови й вимоги європейського виміру освіти службовців системи регіонального врядування, як загальні знання з порівняльного публічного (державного) управління та європейської інтеграції з включенням правової, економічної, політичної та адміністративної тематики, розвитку людських ресурсів.

3. Вивчено питання становлення механізмів регіонального врядування, визначено їх види, компоненти та взаємодію в контексті здійснення державної політики європейської інтеграції. Доведено, що становлення механізмів регіонального врядування відбувається в рамках національної системи публічного управління та в процесі взаємодії всіх суб'єктів регіонального врядування. При цьому механізми регіонального врядування виокремлюються в організаційний, правовий, політичний та інституційний, а добір критеріїв застосування (впровадження) цих механізмів здійснюється в залежності від суті управлінської проблеми. Кожен з названих механізмів регіонального врядування містить цілий ряд компонентів, які у взаємодії між собою в рамках здійснення державної політики європейської інтеграції реалізують цілі і завдання регіональної політики.

4. Розкрито сутнісні ознаки організаційного, правового, політичного та інституційного механізмів регіонального врядування в процесі реалізації

державної регіональної політики. Організаційний механізм регіонального врядування відіграє основну роль в реалізації державної регіональної політики і включає цілий ряд компонентів, завдяки яким функціонує не лише він сам, але й отримують своєрідний імпульс інші механізми регіонального врядування. Правовий механізм регіонального врядування включає різні форми управлінської діяльності, серед яких ключове місце займає вироблення, прийняття та реалізація нормативно-правових актів різної юридичної сили. Політичний механізм регіонального врядування, включаючи такі компоненти, як визначення мети, прийняття рішень на регіональному рівні та політичну волю, забезпечує рух за стратегічним курсом реалізації державної регіональної політики. Інституційний механізм регіонального врядування, як комплекс різного рівня і статусу органів, установ, організацій, наділених функціями консультативно-дорадчого та координаційного характеру, відіграє надзвичайно важливу роль у налагодженні партнерських відносин між суб'єктами регіонального врядування.

5. Обґрунтовано потребу взаємодії механізмів регіонального врядування з інститутами громадянського суспільства, визначено основні напрями впровадження цих механізмів. Взаємодія громадянського суспільства та держави, зокрема й у формі впливу громадськості на державне управління, регіональне врядування та місцеве самоврядування, відбувається, насамперед, в рамках реалізації громадянами таких конституційних прав і свобод, як участь в управлінні державними справами, у всеукраїнському та місцевих референдумах, виборах, в утворенні та діяльності політичних партій і громадських організацій, у мирних зборах тощо. Основними напрямками впровадження механізмів регіонального врядування є громадянська просвіта, участь громадськості, співпраця і взаємодія громадсько-політичних рухів. Завдяки впровадженню вищезазначених механізмів за вказаними напрямками інститути громадянського суспільства реально стають все більш потужними партнерами держави, здатними повноцінно співпрацювати разом з нею заради зростання добробуту громадян.

6. Визначено сучасні форми співпраці органів місцевого самоврядування з громадськістю та обґрунтовано необхідність використання нових форм взаємодії в процесі впровадження механізмів регіонального врядування. Впровадження механізмів регіонального врядування відбувається в процесі взаємодії органів державного управління та місцевого самоврядування з громадськістю з використанням таких основних форм і методів, як інформування, консультування, партнерство, делегування, контроль. Проте, в сучасних умовах необхідно використовувати нові форми взаємодії органів влади з громадськістю, зокрема такі, як організація центрів громадської активності, спільне створення та надання послуг, волонтерство, інституціоналізація ролі громадськості у процесі прийняття рішень, структури для захисту інтересів громадян тощо. Особливо важливим є застосування інформаційних технологій та електронного урядування, які в регіональному врядуванні виступають не лише як форма доступу до інформації чи

її поширення, але і як засіб зміни самої парадигми системи управління соціально-економічною, політичною, правовою, адміністративною та іншими сферами на регіональному рівні і суспільством загалом.

СПИСОК ОПУБЛІКОВАНИХ ПРАЦЬ ЗА ТЕМОЮ ДИСЕРТАЦІЇ

Статті у наукових фахових виданнях

1. Татусяк С.П. Реформування системи місцевого самоврядування в сучасних умовах / С.П. Татусяк // Управління сучасним містом : щомісячний науково-практичний журнал / [НАДУ при Президентіві України]. – 2004. – № 1-3 (13). – С. 158-163.
2. Татусяк С.П. Реформування регіонального рівня самоврядування у Франції / С.П. Татусяк // Управління сучасним містом : щомісячний науково-практичний журнал / [НАДУ при Президентіві України]. – 2006. – № 1-2/1-6 (21-22). – С. 174-178.
3. Татусяк С.П. Досвід управління розвитком сільських територій у Польщі / С.П. Татусяк, М.К. Орлатий, О.М. Могильний, М.М. Ксенофонов // Статистика України. – 2007. – № 1. – С. 84-91.
4. Татусяк С.П. Регіональний рівень врядування в Європейському Союзі / С.П. Татусяк // Державне управління та місцеве самоврядування : збірник наукових праць. – Д. : ДРІДУ НАДУ, 2011. – Вип. 1 (8). – С. 224-232.
5. Татусяк С.П. Механізми регіонального врядування у зміцненні громадянського суспільства / С.П. Татусяк // Інвестиції: практика та досвід : науково-практичний журнал. – 2012. – № 11. – С. 124-128.

Матеріали конференцій, статті в інших виданнях

6. Татусяк С.П. Удосконалення системи місцевого самоврядування на базовому рівні / С.П. Татусяк // Актуальні теоретико-методологічні та організаційно-практичні проблеми державного управління : матеріали наук.-практ. конф. за міжнар. участю ; Київ, 28 трав. 2004 р. : у 2 т. / за заг. ред. В.І. Лугового, В.М. Князева. – К. : Вид-во НАДУ, 2004. – Т. 2. – С. 23-26.
7. Татусяк С.П. Підходи до реформування місцевого самоврядування в Україні / С.П. Татусяк // Актуальні проблеми державного управління на новому етапі державотворення : матеріали наук.-практ. конф. за міжнар. участю, присвячені 10-річчю Академії ; Київ, 31 трав. 2005 р. : у 2 т. / за заг. ред. В.І. Лугового, В.М. Князева. – К. : Вид-во НАДУ, 2005. – Т. 2. – С. 109-111.
8. Татусяк С.П. Регіональне врядування: європейський вимір та деякі організаційні аспекти / С.П. Татусяк // Актуальні проблеми європейської та євроатлантичної інтеграції України : матеріали 7-ї регіон. наук.-практ. конф. ; 14 трав. 2010 р., Дніпропетровськ / за заг. ред. Л.Л. Прокопенка. – Д. : ДРІДУ НАДУ, 2010. – С. 234-237.

9. Татусяк С.П. Європейський вимір інституційного забезпечення регіонального врядування / С.П. Татусяк // Галузь науки "Державне управління": історія, теорія, впровадження : матеріали наук.-практ. конф. за міжнар. участю : Київ, 28 трав. 2010 р. : у 2 т. / за заг. ред. Ю.В. Ковбасюка, В.П. Трошинського, С.В. Загороднюка. – К. : НАДУ, 2010. – Т. 2. – С. 95-96.

10. Татусяк С.П. Європейські підходи до формування механізмів регіонального врядування за Лісабонським договором / С.П. Татусяк // Актуальні проблеми європейської та євроатлантичної інтеграції України : матеріали 8-ї регіон. наук.-практ. конф. ; 19 трав. 2011 р. Дніпропетровськ / за заг. ред. Л.Л. Прокопенка. – Д. : ДРІДУ НАДУ, 2011. – С. 136-139.

11. Татусяк С.П. Ми ініціюємо зміни, яких потребують люди, але які не потрібні чиновникам / С.П. Татусяк // Народний депутат : часопис депутатського клубу "Парламент". – 2011. – № 5-6 (трав.-черв.).

12. Татусяк С.П. Місцеве самоврядування: необхідність реформування та перспективи розвитку / С.П. Татусяк // Реформування місцевого самоврядування: національний та міжнародний досвід : збірник матеріалів Міжнар. наук.-практ. конф. – Вінниця : Вінницька обласна рада, 2011. – С. 5-11.

13. Татусяк С.П. Механізми регіонального врядування в реалізації регіональної політики / С.П. Татусяк // Актуальні проблеми європейської інтеграції та євроатлантичного співробітництва України: матеріали 9-ї регіон. наук.-практ. конф. ; 17 трав. 2012 р., Дніпропетровськ / за заг. ред. Л.Л. Прокопенка. – Д. : ДРІДУ НАДУ, 2012. – С. 124-126.

14. Татусяк С.П. Механізми регіонального врядування в реалізації регіональної політики / С.П. Татусяк // Координати управління : збірник наукових праць / за ред. проф. Д. Дзвінчука. – Вип. 2. – Івано-Франківськ : "Місто НВ", 2012. – С. 108-115.

АНОТАЦІЇ

Татусяк С.П. Механізми регіонального врядування: становлення та вдосконалення в умовах європейської інтеграції. – На правах рукопису.

Дисертація на здобуття наукового ступеня кандидата наук з державного управління за спеціальністю 25.00.02 – механізми державного управління. – Івано-Франківський національний технічний університет нафти і газу. Івано-Франківськ, 2012.

У дисертації здійснено комплексний аналіз теоретичних і практичних питань становлення та впровадження механізмів регіонального врядування в умовах європейської інтеграції України. Уточнено понятійно-категоріальний апарат теорії регіонального врядування і сутнісні характеристики понять "регіон", "врядування", "регіональне врядування", "механізми регіонального врядування", досліджено європейські підходи до становлення і впровадження регіонального

врядування в умовах європейської інтеграції. Визначено пріоритетні напрями практичної реалізації цих підходів та виявлено ознаки європейського виміру освіти службовців системи регіонального врядування.

Вивчено питання становлення механізмів регіонального врядування та визначено їх види, якими є організаційний, правовий, політичний та інституційний механізми регіонального врядування; встановлено компоненти цих механізмів та їх взаємодію в процесі реалізації державної регіональної політики; обґрунтовано потребу взаємодії механізмів регіонального врядування з інститутами громадянського суспільства, визначено основні напрями впровадження цих механізмів; визначено форми співпраці органів місцевого самоврядування з громадськістю та обґрунтовано необхідність використання нових форм взаємодії в процесі впровадження механізмів регіонального врядування.

Ключові слова: державне управління, регіональне врядування, механізми регіонального врядування, організаційний механізм регіонального врядування, правовий механізм регіонального врядування, політичний механізм регіонального врядування, інституційний механізм регіонального врядування, європейська інтеграція, громадянське суспільство.

Татусяк С.П. Механизмы регионального управления: становление и внедрение в условиях европейской интеграции. – На правах рукописи.

Диссертация на соискание ученой степени кандидата наук государственного управления по специальности 25.00.02 – механизмы государственного управления. – Ивано-Франковский национальный технический университет нефти и газа. – Ивано-Франковск, 2012.

В диссертации осуществлен комплексный анализ теоретических и практических вопросов становления и внедрения механизмов регионального управления в условиях европейской интеграции Украины. Уточнен понятийно-категориальный аппарат теории регионального управления и характеристики понятий “регион”, “управление”, “региональное управление”, “механизмы регионального управления”.

Установлено, что региональное управление в современном государстве является одним из элементов целостной национальной системы государственного управления как подсистемы публичного управления, которое, в свою очередь, является проявлением демократического управления. Исследованы европейские подходы к становлению и внедрению регионального управления в условиях европейской интеграции, определены приоритетные направления практической реализации этих подходов, выявлены признаки европейского измерения образования служащих системы регионального управления.

Доказано, что европейские подходы основываются на принципе “объединение”, в основу которого заложена идея объединения усилий публичных

учреждений для выполнения задач, стоящих перед ними. Становление и внедрение регионального управления в Украине проходит в формате целого ряда приоритетных направлений развития регионального самоуправления. Изучены вопросы становления механизмов регионального управления и определены их виды, которыми являются организационный, правовой, политический и институциональный; установлены компоненты этих механизмов и их взаимодействие в процессе реализации государственной региональной политики, раскрыты их признаки. Доказано, что становление механизмов регионального управления проходит в рамках национальной системы публичного управления и в процессе взаимодействия всех субъектов регионального управления. Обоснована необходимость взаимодействия механизмов регионального управления с институтами гражданского общества, определены основные направления внедрения этих механизмов.

Отмечено, что взаимодействие гражданского общества и государства, в частности в форме влияния общественности на государственное управление, региональное управление и местное самоуправление, происходит, прежде всего, в рамках реализации гражданами таких конституционных прав и свобод, как участие в управлении государственными делами, во всеукраинском и местных референдумах, выборах, в образовании и деятельности политических партий и общественных организаций, в мирных собраниях и т.д. Отмечено, что основными направлениями внедрения механизмов регионального управления является гражданское просвещение, участие общественности, сотрудничество и взаимодействие общественно-политических движений.

Определены современные формы сотрудничества органов местного самоуправления с общественностью и обоснована необходимость использования новых форм взаимодействия в процессе внедрения механизмов регионального управления. Обращено внимание на то, что внедрение механизмов регионального управления происходит в процессе взаимодействия органов государственного управления и местного самоуправления с общественностью с использованием таких форм и методов как информирование, консультирование, партнерство, делегирование, контроль.

Обосновано, что в современных условиях необходимо использовать новые формы взаимодействия органов власти с общественностью, такие, как организация центров общественной активности, совместное создание услуг, волонтерство, институционализация роли общественности в процессе принятия решений, структуры для защиты интересов граждан и прочее. Отмечено особую важность применения информационных технологий и электронного управления, которые в региональном управлении городом выступают не только как форма доступа к информации или ее распространения, но и как средство изменения самой парадигмы системы управления социально-экономической, политической,

правовой, административной и другими сферами на региональном уровне и обществом в целом.

Ключевые слова: государственное управление, региональное управление, механизмы регионального управления, организационный механизм регионального управления, правовой механизм регионального управления, политический механизм регионального управления, институциональный механизм регионального управления, европейская интеграция, гражданское общество.

Tatusyak S.P. Mechanisms of regional governance: the formation and improvement in the conditions of European integration. – Manuscript.

The Dissertation for the Degree of the Candidate of Sciences in Public Administration for the Specialty 25.00.02 – Mechanisms of Public Administration. – Ivano-Frankivsk National Technical Oil and Gas University. – Ivano-Frankivsk, 2012.

The thesis presents a comprehensive analysis of theoretical and practical issues of development and implementation of regional governance in the European integration of Ukraine. Specifies the concepts and categories of the theory of regional governance and the essential characteristics of the concepts of “area”, “governance”, “regional government”, “mechanisms of regional governance”, “European approaches to study the formation and implementation of regional governance for European integration. Priorities and practical implementation of these approaches and found signs of the European dimension of education officials of regional governance. The question of formation mechanisms of regional governance and defined their views, what are the organizational, legal, political and institutional mechanisms for regional governance, established components of these mechanisms and their interaction in the implementation of regional policy, the need for studies of interaction mechanisms of regional governance with civil society, defined main directions of implementation of these mechanisms defined forms of cooperation with local governments and public justification of the need for new forms of cooperation in the implementation mechanisms of regional governance.

Keywords: public administration, regional governance, regional governance mechanisms, organizational mechanism for regional governance, the legal mechanism for regional governance, the political mechanism of regional governance, institutional mechanism for regional governance, European integration, civil society.